20/02/2022

Η παραβολή του Ασώτου και ο αδελφός του…

/ Πνευματικά Αποσπάσματα

Διαβάστε την παραβολή του Ασώτου υιού, που ακούσαμε σήμερα (Κυριακή 20/2/2022) στην Εκκλησία και την απομαγνητοφωνημένη ομιλία του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσού κ. Αθανασίου, που μιλά για την αντιμετώπιση του αδελφού του ασώτου ως προς τα γεγονότα.

Η παραβολή

Εἶπε δέ· ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς.
καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον.
καὶ μετ᾽ οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως.
δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι.
καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους.
καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ.

εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν εἶπε· πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ ἀπόλλυμαι!
ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου.
οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου.
καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου.
εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας,
καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν,
ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησε, καὶ ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι.
Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν,
καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν.
ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν.
ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ·
ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ᾽ ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν·
εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησε, καὶ ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὑρέθη.

Ο αδελφός του Ασώτου

του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσού κ. Αθανασίου

Η παραβολή του ασώτου υιού είναι αρκετή από μόνη της να μας διδάξει όλο το μυστήριο της πατρικής θεϊκής αγάπης και του τρόπου σωτηρίας και επιστροφής των ανθρώπων στον Θεό. Έτσι, συνήθως, δίνεται μεγαλύτερη σημασία στον άσωτο υιό και στον τρόπο σωτηρίας του, αλλά και στην παρουσία

του πατέρα, ο οποίος με την άφατη πατρική αγάπη του δέχεται πίσω τον άσωτο γιο του. Ο άλλος γιος όμως, ο αδελφός του ασώτου, μένει στο περιθώριο, χωρίς να ασχοληθεί κανείς μ' αυτόν. Όμως, όταν ακούω την παραβολή αυτή, το μυαλό μου μένει σ' αυτόν τον τύπο του ανθρώπου, γιατί αισθάνομαι ότι εμείς οι «θρήσκοι» μοιάζουμε μ᾽ αυτόν οι περισσότεροι. Κινδυνεύουμε από το σύνδρομο αυτού του ανθρώπου. Είναι ένας μεγάλος κίνδυνος, που παραμονεύει όλους μας. Στο Ευαγγέλιο γίνεται αναφορά για τον μεγαλύτερο γιο με λίγα λόγια. Όταν επέστρεψε ο άσωτος υιός και έγινε η υποδοχή του από τον πατέρα και διέταξε να φέρουν την πρώτη στολή για να τον ντύσουν, και να θυσιάσουν το μοσχάρι το σιτευτό και να γίνει χαρά και ευφροσύνη στο σπίτι, γιατί ο άσωτος ήταν σαν νεκρός που επέζησε, και χαμένος και βρέθηκε, λέει η παραβολή στη συνέχεια: «Ἦν δέ ὁ υἱός αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ». Ο μεγαλύτερος υιός ήταν στον αγρό εργαζόμενος στην εργασία του πατέρα του. «Καί ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ ἤκουσε συμφωνίας καί χορῶν», και όταν έφτασε στο σπίτι άκουσε όλη αυτή την ιστορία. Αυτό που μας παραπέμπει στην πιο πάνω στιγμή, που γράφει για τον άσωτο υιό, είναι όταν στράφηκε πίσω και πλησίασε στο σπίτι, και ενώ ήταν ακόμη μακριά, ο πατέρας του έτρεξε και τον αγκάλιασε και τον καταφίλησε και «ἐπέπεσε ἐπί τόν τράχηλον αὐτοῦ». «Καί ἰδών αὐτόν ὁ πατήρ ἐσπλαγχνίσθη». Λέει ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος έναν ωραίο λόγο: «πώς τον είδε ο πατέρας, αφού ήταν μακριά;» Οι οφθαλμοί του πατέρα έχουν μεγάλο βλέμμα και μεγάλη δύναμη. Τον είδε με τα μάτια της ψυχής του, με την αγάπη του και την ευσπλαγχνία του.

Έτσι βλέπουμε δύο σκηνές: ο ένας πηγαίνει και όταν πλησιάζει τον δέχεται ο πατέρας του και τον καταφιλεί και τον παρηγορεί και τον ενδύει με τη στολή την πρώτη, ενώ ο άλλος πηγαίνει και μόλις ακούει τους χορούς και τα τραγούδια μέσα στο σπίτι, φωνάζει έναν δούλο του και θέλει να μάθει τι συμβαίνει. Ταράχτηκε, δεν του άρεσε. Ο δούλος τού είπε ότι επέστρεψε ο αδελφός του και ότι ο πατέρας του θυσίασε τον μόσχο τον σιτευτόν, γιατί τον παρέλαβε και τον εδέχθη ζωντανό και υγιή. Τότε ο αδελφός «ὠργίσθη καί οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν», οργίστηκε τόσο πολύ, που δεν ήθελε να μπει στο σπίτι. «Ὁ οὖν πατήρ αὐτοῦ ἐξελθών παρεκάλει αὐτόν». Τότε βγήκε πάλι ο πατέρας, όπως και προηγουμένως να υποδεχθεί τον άσωτο, και τον παρακαλεί και τον ικετεύει να περάσει στο σπίτι. Αυτός όμως είπε στον πατέρα: «ἰδού τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καί οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καί ἐμοί οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετά τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ». Έχει τόσα χρόνια που σου δουλεύω και ποτέ δεν παρέβηκα καμμία εντολή σου και σε μένα ποτέ δεν έδωκες ούτε ένα ερίφιο, ώστε να χαρώ με τους φίλους μου. «Ὅτε δέ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγών σου τόν βίον μετά πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τόν μόσχον τόν σιτευτόν». Όταν ήρθε ο υιός σου αυτός που σου κατέφαγε την περιουσία, θυσίασες το μοσχάρι το σιτευτόν. Τότε του είπε ο πατέρας: «τέκνον, σύ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καί πάντα τά ἐμά σά ἐστιν». Παιδί μου, εσύ ήσουν πάντοτε

μαζί μου και όλα τα δικά μου ήταν και δικά σου. «Εὐφρανθῆναι δέ καί χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρός ἦν καί ἀνέζησε, καί ἀπολωλώς ἦν καί εὑρέθη». Έπρεπε να χαρείς και να ευφρανθείς, διότι ο αδελφός σου αυτός ήταν νεκρός και αναστήθηκε και ανέζησε, ήταν χαμένος και βρέθηκε.

Αυτό είναι το κείμενο της περικοπής που αναφέρεται στον δεύτερο υιό. Πράγματι, νομίζω ότι, αν κανείς θέλει να λυπηθεί κάποιον σ' αυτή την ιστορία, αναπόφευκτα και άξιος πολλών δακρύων είναι ο άλλος υιός, ο μεγάλος αδελφός. Είναι άξιος δακρύων, γιατί τελικά αυτός δεν έζησε πραγματικά μαζί με τον πατέρα, δεν κοινώνησε με τον πατέρα, ούτε χάρηκε, ούτε κατάλαβε τον πατέρα του. Εδώ είναι και η μεγάλη τραγωδία, το ότι δηλαδή αυτό το παιδί συμπεριφέρθηκε έτσι. Γιατί ουσιαστικά ποτέ δεν κατάλαβε τον πατέρα του. Ήταν τόσα χρόνια μαζί του, όπως ο ίδιος εκαυχάτο «ἰδού τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καί οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον». Τόσα χρόνια σου δουλεύω, και ακολουθούσα πάντα την εντολή σου, αλλά ποτέ δεν μου έδωσες ούτε ένα κατσίκι, για να φάω με τους φίλους μου. Η τραγωδία βρίσκεται σ' αυτό το σημείο. Στο ότι δηλαδή τόσα χρόνια δεν κατάλαβε ποιο πατέρα είχε δίπλα του. Ο άσωτος ενώ έκανε τόσες αμαρτίες, φαίνεται ότι κάποια στιγμή ανακάλυψε τον πατέρα του μέσα στην καρδιά του. Όταν όμως κακοπαθούσε και πεινούσε και έβοσκε τους χοίρους και έτρωγε από την τροφή τους, τον είχαν εγκαταλείψει όλοι και κανένας δεν του έδινε σημασία. Ευρισκόμενος μέσα σ' αυτή την τελεία εξαθλίωση και απόρριψη και εγκατάλειψη, εκεί θυμήθηκε το σπίτι του πατέρα του. Βρήκε τον εαυτό του και αποφάσισε να πάει πίσω στο σπίτι του. Αυτό το έκανε, γιατί ήξερε ποιος είναι ο πατέρας του. Ήταν βέβαιος ότι, αν θα πήγαινε πίσω, ο πατέρας θα τον δεχόταν, και αυτός θα του έλεγε: «πάτερ, ἥμαρτον εἰς τόν οὐρανόν καί ἐνώπιόν σου, καί οὐκέτι εἰμί ἄξιος κληθῆναι υἱός σου». Δεν είμαι άξιος να ονομάζομαι γιος σου, αλλά κάνε με σαν έναν από τους δούλους σου. Αυτό ήταν το κλειδί που άνοιξε την καρδιά του πατέρα. Αλλά ήξερε τον πατέρα και τον τρόπο που θα μιλήσει σ' αυτόν. Ο μεγάλος δυστυχώς δεν το ήξερε αυτό. Δεν κατάλαβε ποτέ τον πατέρα του.

Και για τα δικά μας δεδομένα είναι τραγωδία, όταν βλέπουμε ανθρώπους μέσα στην Εκκλησία που εργάζονται, όπως όλοι μας, την πνευματική εργασία, να αγωνίζονται πνευματικά, να διαβάζουν, να νηστεύουν, να προσεύχονται και να κάνουν όλα αυτά τα πράγματα, αλλά να έχουν μία συμπεριφορά ακατανόητη: σαν να μην άκουσαν και δεν είδαν ποτέ τον Θεό μπροστά τους και δεν κατάλαβαν ποτέ το Ευαγγέλιο, σαν να ήταν κάτι άγνωστο γι' αυτούς. Και λέει κανείς, πώς είναι δυνατόν ένας άνθρωπος να είναι τόσα χρόνια μέσα στην Εκκλησία, να κοινωνεί, να προσεύχεται και να έχει σκληρότητα και μία κατάσταση μες στην ψυχή του, που δεν έχει καμιά σχέση με

τον Χριστό; Γιατί το παθαίνουμε αυτό; Γιατί παθαίνουμε ό,τι έπαθε και ο μεγάλος υιός. Μας μπαίνει η ιδέα ότι «ἰδού τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καί οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον». Εγώ είμαι τόσα χρόνια δούλος του Θεού, ποτέ δεν παράκουσα μία εντολή. Αυτή η ικανοποίηση του εαυτού μας ότι κάνουμε πράγματα τα οποία είναι ευάρεστα στον Θεό, αυτή η πεποίθηση ότι τηρούμε τις εντολές του Θεού, και πράγματι τις κάνουμε όπως το παιδί της παραβολής, που ήταν τόσα χρόνια στη δούλεψη του πατέρα του, αυτή η πεποίθηση είναι και η αιτία να έχουμε μία εικόνα του εαυτού μας εντελώς λανθασμένη. Όταν θα έρθει η ώρα που θα φανεί τι έχουμε μέσα στην ψυχή μας, τότε βγαίνει προς τα έξω ένας εαυτός και ένας άνθρωπος τελείως παράξενος, αλλότριος του Θεού, μάλιστα μ' ένα πρόσχημα δικαιοσύνης, όπως είχε αυτός ο μεγάλος υιός. Λέει ο μεγαλύτερος υιός προς τον πατέρα του: «ο υιός σου, δεν τον είπε καν αδελφό του, ενώ κατέφαγε την περιουσία σου όλη, και τη ζωή του την πέρασε μέσα στην πορνεία και την ακαθαρσία, ήρθε τώρα πίσω και απολαμβάνει ό,τι είχε προηγουμένως και ακόμα περισσότερα, ενώ αυτός δεν απόλαυσε αυτή την περιποίηση από τον πατέρα. Γιατί λοιπόν αυτό; Διότι ακριβώς δεν αισθάνθηκε ποτέ του την ανάγκη να γνωρίσει τον πατέρα του.

Λέει κάπου ο Χριστός: «αὕτη ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκωσι σέ τόν μόνο ἀληθινόν Θεόν καί ὅν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν». **Η αιώνιος ζωή είναι η γνώση του Θεού.** Και τι σημαίνει γνώση του Θεού; Αυτό που λέει ο Χριστός: «μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πρᾶος εἰμί καί ταπεινός τῇ καρδίᾳ». Τελικά η σχέση μας με τον Θεό δεν είναι σχέση οπαδού. Ο Θεός δεν είναι κάτι που μας αρέσει, και τον πιστεύουμε αλλά είναι κάτι πολύ περισσότερο, γιατί μας αποκαλύπτει τον ίδιο τον εαυτό του. Γι᾽ αυτό και η δημιουργία μας είναι κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση του Θεού, πρέπει να γίνουμε όμοιοι με τον Θεό Πατέρα μας. Πώς μπορούμε διαφορετικά να είμαστε πραγματικά παιδιά του; Αν δεν έχουμε ίχνη που να μοιάζουν μαζί Του, πώς θα του μοιάσουμε; Και για να μην νομίζουμε ότι θα του μοιάσουμε εξωτερικά και έτσι θα γίνουμε όμοιοι με Αυτόν, μας αποκάλυψε ο ίδιος τον εαυτό Του, λέγοντάς μας: «μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶος εἰμί καί ταπεινός τῇ καρδίᾳ καί εὑρήσητε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν». Με έναν λόγο ο Θεός μας αποκάλυψε τον εαυτό Του ολόκληρο. Για να μην πλανώμεθα και να μη βρίσκουμε δικαιολογία ότι δεν ξέραμε ή δεν καταλάβαμε ότι έτσι είναι. Για να το καταλάβουμε όμως πρέπει να συντρίψουμε το είδωλό μας. Αν δεν συντριβεί αυτό το είδωλο του καλού ανθρώπου, του φρόνιμου, του ηθικού, του καθώς πρέπει, του συνετού, του δουλευτή στον Θεό και μάλιστα του «τοσαῦτα ἔτη» εργαζομένου, δεν πρόκειται να τον καταλάβουμε.

Έλεγαν κάποιοι τύποι, λίγο περίεργοι, στον Γέροντα Παΐσιο: «Γέροντα, έχετε πολλά χρόνια στο Άγιον Όρος»; Αυτός τους έλεγε πως ήρθε την ίδια χρονιά με το μουλάρι του γείτονα. Τη χρονιά που έφερε αυτός το μουλάρι του στο Άγιον Όρος,

μπήκε κι αυτός. Ήθελε να τους πει ότι και το μουλάρι είναι στο Άγιον Όρος, όμως δεν έγινε και κανένα άγιο μουλάρι, μουλάρι ήταν, μουλάρι έμεινε. Βέβαια, το έλεγε από ταπείνωση για τον εαυτό του, και δεν είχε μεγάλη ιδέα για τον εαυτό του. Οι άνθρωποι του Θεού πέρασαν μέσα από την κάμινο των πειρασμών και των θλίψεων και απέκτησαν την ταπείνωση. Και όταν λέμε πειρασμό μην πηγαίνει το μυαλό μας μόνο σε πειρασμούς, που παθαίνει κανείς για την αγάπη του Χριστού και διώκεται, γιατί είναι ευσεβής και αγαπά τον Χριστό. Έχει πειρασμούς αμαρτίας και παθών που μας εξευτελίζουν, αλλά και πειρασμούς αθεΐας και άλλους πολλούς. Υπάρχουν άνθρωποι που δοκιμάζουν φοβερούς πειρασμούς. Αν διαβάσουμε τον βίο του Αγίου Νήφωνος επισκόπου Κωνσταντιανής, θα δούμε τι φοβερούς πειρασμούς πέρασε. Για αρκετά χρόνια, ενώ ήταν φοβερός αγωνιστής, πολεμείτο από τον πειρασμό της αθεΐας. Του έλεγε ο διάβολος ότι δεν υπάρχει Θεός. Αυτός έλεγε: «Κύριε, βοήθά με». Ήταν τόσο ισχυρός ο πόλεμος, που θα τρελαινόταν. Του έλεγε ότι εσύ είσαι πόρνος, μοιχός και τον πολεμούσε συνεχώς. Τότε ο Άγιος απαντούσε στον διάβολο «ἐγώ κἄν πορνεύσω κἄν μοιχεύσω κἄν φονεύσω κἄν ὁτιδήποτε πράξω, τῶν ποδῶν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ οὐκ ἀφίσταμαι» . Έβαλε τον εαυτό του εκεί κάτω, συνέτριψε το είδωλό του, έφυγε την εικόνα του καλού παιδιού, του καλού ανθρώπου, του καθώς πρέπει, του ηθικού που έχει «καθαρό το μέτωπό του και τα χέρια του». Έφυγαν όλες αυτές οι εικόνες και συνετρίβη.

Θεωρώ ότι ο Άσωτος ευρισκόμενος σε χώρα μακρινή και ζώντας ασώτως και περνώντας όλη αυτή την καταστροφική ταλαιπωρία, αφού κατέστρεψε τα πάντα, συνέτριψε τον εαυτό του αλλά όχι ζωηφόρα. Παρόλο που διαλύθηκε κυριολεκτικά όταν έβοσκε τους χοίρους, και πεινούσε και όλοι τον εγκατέλειψαν και έφτασε στον άδη της απόρριψης και της εγκατάλειψης, εκεί θυμήθηκε τον πατέρα του. Εκεί που ήταν σκοτάδι, άδης, απελπισία. Εκεί που λες όλα τελείωσαν και ο θάνατος σου φαίνεται λύτρωση. Εκεί βρήκε τον εαυτό του. Τον πατέρα του τον συνάντησε εκείνη τη συγκεκριμένη στιγμή, που είπε: «Ἀναστάς πορεύσομαι πρός τόν πατέρα». Αυτό το πράγμα τον βοήθησε να συνέλθει. Ο άλλος δεν είχε καμία τέτοια εμπειρία. Όχι, γιατί του την στέρησε ο Θεός, όχι γιατί του την στέρησε ο πατέρας του, αλλά γιατί η ιδέα περί του εαυτού του, ότι τόσα χρόνια αυτός δεν παρέβηκε καμία εντολή και ήταν καλός υιός και ποτέ δεν τον εγκατέλειψε, του δημιούργησε την αυτοπεποίθηση, την καλή εικόνα για τον εαυτό του, η οποία δεν τον άφησε να ανακαλύψει τον Θεό πατέρα του. Αυτή είναι η τραγωδία του ανθρώπου αυτού, αλλά και η τραγωδία που πολλές φορές κυριεύει κι εμάς, τους «θρήσκους» ανθρώπους. Επειδή δεν κάνουμε και μεγάλα κακά ή τα κάνουμε κρυφά ή τα δικαιολογούμε κιόλας και δεν βιώνουμε αυτή την κατάσταση και δεν την καταλαβαίνουμε. Δεν μπορούμε να λειτουργήσουμε όπως είναι ο Θεός, γιατί δεν βιώσαμε ποτέ την πραγματικότητα του Θεού μέσα στην καρδιά μας, αφού ποτέ δεν τον μάθαμε.

Εγώ λυπάμαι πολλές φορές και πρώτα τον εαυτό μου, όταν βλέπω και ακούω ανθρώπους της Εκκλησίας, που εκφράζονται απαξιωτικά για άνθρωπο αμαρτωλό, πλανεμένο, άσωτο, κακοποιό. «Μην τον συναναστρέφεσαι, μην του μιλάς, γιατί είναι χαμένος». Ένας άνθρωπος του Θεού δεν μπορεί να κάνει διακρίσεις. Το Ευαγγέλιο δεν μας διδάσκει να βλέπουμε τους άλλους υποτιμητικά. Πώς μπορούμε να λειτουργήσουμε με αυτό τον τρόπο; Σημαίνει ότι δεν καταλάβαμε ποτέ μας τι σημαίνει Ευαγγέλιο, Θεός. Δεν καταλάβαμε ότι «ὁ Θεός ἀγάπη ἐστι καί ὁ ἔχων τήν ἀγάπη ἐν τῷ Θεῷ μένει». Δεν μπορεί να λειτουργήσουμε διαφορετικά, δεν μπορούμε να υπάρξουμε. Κριτήριο της παρουσίας του Θεού είναι το να αγαπήσεις τον αδελφό σου. Αυτή είναι η κρίση του Θεού. Όλα όσα κάνουμε μέσα στην Εκκλησία πρέπει να καταλήγουν στην αγάπη, και η νηστεία, και η προσευχή και οι μετάνοιες. Αν δεν καταλήγουν εκεί στην αγάπη και όλα τρέφουν τον εγωισμό και την αυτοπεποίθησή μας, τότε αντί οι αρετές να γίνονται χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος, γίνονται φαρμάκια, που δεν μας αφήνουν να γνωρίσουμε τον Θεό. Αυτό πράγματι είναι πολύ θλιβερό, γιατί θα έρθει ώρα κάποια στιγμή στη ζωή μας αναπόφευκτα που είτε ένας πειρασμός, είτε μία θλίψη ή μία δοκιμασία και καταστροφή, ένας θάνατος, μία αρρώστια, κατάρρευση οικονομική ή οτιδήποτε άλλο, που αμέσως θα μας αναστατώσουν.

Έτσι λέμε, γιατί ο Θεός δεν με προστάτευσε, γιατί σε μένα, που είναι ο Θεός, γιατί ο άλλος ο κακός άνθρωπος που δεν πάει εκκλησία, που δεν νηστεύει, που δεν προσεύχεται, όλα του πάνε καλά κι εμένα από το κακό στο χειρότερο; Αρχίζουν όλα αυτά που δείχνουν ότι η πνευματική μας ζωή δεν είναι υγιής. Σίγουρα ο Θεός δεν παραβλέπει τίποτε. Ό,τι του δώσουμε θα το πάρει και θα μας οικονομήσει, δεν θα μας απορρίψει, εάν κάνουμε ό,τι μπορούμε. Όμως αυτή η κρίση είναι σημαντική και απαραίτητη στη ζωή μας, για να δούμε τι γίνεται με μας. Τιγίνεται με την ποιότητα του εαυτού μας.

Και για να μην πλανόμαστε, ο Θεός διά του Αποστόλου Παύλου, διά Πνεύματος Αγίου μας αποκάλυψε τους καρπούς του Αγίου Πνεύματος. Και μας λέει να μην πλανόμαστε και να νομίζουμε ότι είμαστε κάτι. Μας έβαλε έναν κατάλογο πραγμάτων, για να βάλουμε τον εαυτό μας μπροστά και να τον κρίνουμε. Και λέει: «ὁ καρπός τοῦ Πνεύματος ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, πραότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, ἐγκράτεια» και άλλα άμετρα χαρίσματα. Ας τα πάρουμε ένα ένα και να δούμε ποιο απ' όλα αυτά ακολουθούμε, να δούμε πώς λειτουργεί ο εαυτός μας. Έχω χαρά στην ψυχή μου ή έχω μόνο όταν γίνονται τα θελήματά μου, και όλα μου πάνε καλά; Όλα αυτά αν δεν τα έχω, τι πρέπει να κάνω; Να κλάψω, και να διερωτηθώ πού είναι όλα αυτά; Αυτή η απόσταση από τον Θεό να συντρίψει την καρδία μου επιτέλους και να καταλάβω ότι κάτι δεν πάει καλά. Και όταν δω εκείνες τις συμπεριφορές τις υπερφίαλες, τις εγωιστικές και απορριπτικές προς τους άλλους ανθρώπους, να τις αρνηθώ. Τουλάχιστον, ας γίνουμε ειλικρινείς και ας βρούμε κι εμείς αυτό το κλειδί του Θεού. Το κλειδί του Θεού είναι αυτό που βρήκε και ο Τελώνης: «ὁ Θεός ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ». Ούτε τα μάτια του δεν σήκωσε στον ουρανό. Κτυπούσε το στήθος του και ζητούσε από τον Θεό να τον λυπηθεί. Ο άλλος έλεγε μεν «ευχαριστώ», αλλά δεν ήταν, όπως πίστευε, «σαν τους άλλους ανθρώπους», ή όπως τον Τελώνη. Έκανε ελεημοσύνες, νήστευε και ήταν καλός!

Το ίδιο και ο άσωτος, **πώς κέρδισε τον Θεό; Με τον ίδιο τρόπο. Είπε: «πάτερ, ἥμαρτον εἰς τόν οὐρανόν καί ἐνώπιόν σου».** Αμέσως έγινε δεχτός από τον πατέρα. Ο άλλος πήγε «δικαιωματικά»: «εγώ είμαι τόσα χρόνια και σου δουλεύω και ποτέ δεν παρήλθα καμία εντολή σου». Όλα, βέβαια, αυτά που είπε ο αδελφός του ασώτου ήταν αληθινά και ανθρωπίνως ίσως να είχε και δίκαιο. Όμως δεν ήξερε τον πατέρα του, δεν μπορούσε να τον πλησιάσει, δεν τον έμαθε ποτέ, ήταν ξένος προς αυτόν.
Λέει τη Μεγάλη Παρασκευή για τον ληστή: «κλεῖδα βαλών τό μνήσθητί μου ἐν τῇ Βασιλείᾳ σου» και αμέσως άνοιξε την πόρτα του Παραδείσου και μπήκε μέσα. Το Ευαγγέλιο τελικά έλεγαν οι Πατέρες είναι τόσο εύκολο αλλά και τόσο δύσκολο. Όποιος δεν βρει το κλειδί, κτυπάει πάνω στην πόρτα. Αυτό το κλειδί του Θεού

πρέπει να βρούμε. Η Μεγάλη Τεσσαρακοστή και όλη η ευλογημένη περίοδος του Τριωδίου συνεχώς μας το έχει μπροστά μας. Την ταπείνωση, τη μετάνοια, τη μίμηση του Θεού. Πώς θα μιμηθούμε τον Θεό; Έγινε άνθρωπος, για να τον δούμε και
να μάθουμε πώς θα τον μιμηθούμε. Ποιοι τον μιμούνται; Αυτοί που τον ακολουθούν παντού: στο Πάθος, στον Σταυρό και σε όλα εκείνα τα οποία χαρακτήρισαν τη ζωή Του, για να μπορέσουμε να δούμε και τη δική μας Ανάσταση.

(απόσπασμα απομαγνητοφωνημένης ομιλίας)